

Nr 17

Utlåtande i anledning av motioner angående ungdomens situation i dagens samhälle.

I de till allmänna beredningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 669 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 832 av herrar *Boo* och *Larsson* i Borrby hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att Kungl. Maj:t må föranstalta om åtgärder för en grundläggande och kontinuerlig forskning om ungdomens situation i dagens samhälle i det syfte som angivits i motionerna.

Motionärerna anför bl. a. att de senaste decennierna har karaktäriserats av en allt snabbare utveckling inom alla områden. Skillnaderna mellan förr och nu blir särskilt markanta i situationer som har med ungdom att göra. När föräldragenerationens erfarenheter inte är tillämpbara på barnens miljö och situation uppstår uppfostringssvårigheter. Allt fler ungdomar får högre utbildning än föräldrarna, och detta medför att föräldragenerationen har mindre möjligheter att förstå och bistå barnen. Det finns skäl att antaga att ungdomen i dag mer än tidigare skapar sina attityder och värderingar från andra källor än hemmet och familjen. Olika massmedia spelar här en stor roll, och genom deras genomslagskraft och effektivitet påverkas den andliga miljön.

Det alltmer komplicerade samhället ställer stora krav på individens anpassning, och samhället har uppenbar skyldighet att skapa gynnsamma förutsättningar för medborgarnas utveckling. Att skolan härvid spelar den största rollen står enligt motionärernas uppfattning helt klart. Statligt stöd till ungdomsorganisationerna är även en viktig insats. Tillräcklig kunskap saknas emellertid rörande vilka åtgärder utöver skolans som är lämpligast och effektivast. En grundlig och kontinuerlig forskning krävs för att man skall vinna kännedom om de problem som ungdomen ställs inför, och särskilt hur och varför anpassningssvårigheter uppstår. En sådan forskning skulle underlätta samhällsinstansernas ställningstaganden och skapa förbättrade förutsättningar att ge samhällets insatser den rätta inriktningen och omfattningen. Motionärerna framhåller att 1962 års ungdomsutredning bedriver en värdefull forskning, som dock främst är inriktad på resursutnyttjandet, och utredningen är ej heller en permanent institution.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 832.
Bihang till riksdagens protokoll 1967. 11 saml. Nr 17

Utskottet

I motionsyrkandet hemställs om åtgärder för en grundläggande och kontinuerlig forskning om ungdomens situation i dagens samhälle.

Motioner med samma innehåll och yrkande som de nu föreliggande har behandlats av utskottet vid 1964, 1965 och 1966 års riksdagar (utskottets utlåtanden nr 57/1964, 5/1965 och 26/1966). Dessa motioner föranledde enligt utskottets förslag ingen riksdagens åtgärd.

Motionärerna har betonat skolans och föreningslivets roll för fostrandet av goda samhällsmedborgare.

De framhåller emellertid att kunskap och kännedom om de problem som ungdomen ställs inför, och särskilt hur och varför anpassningssvårigheter uppstår, erfordras för att man rätt skall kunna bedöma vilka åtgärder och insatser som härutöver är lämpligast och effektivast.

Utskottet vill framhålla att utskottet finner de i motionerna anförda synpunkterna på ungdomsproblemen och ungdomsverksamheten värda att beakta. I sina tidigare utlåtanden har utskottet anført att forskning rörande ungdomens situation redan förekommer i icke obetydlig omfattning och att förslag till ytterligare forskningsuppgifter föreligger. Bl. a. har utskottet hänvisat till en av 1962 års ungdomsutredning i dess betänkande angående stöd åt ungdomsorganisationernas centrala verksamhet lämnad redogörelse för verkställda, pågående och planerade undersökningar, vilka till stor del rör all ungdom och icke blott den missanpassade ungdomens särskilda problem.

Utskottet har vidare framhållit att 1962 års ungdomsutredning i sitt slutbetänkande kommer att behandla frågan om behovet av och förutsättningarna för en intensifierad ungdomsforskning och därvid bl. a. torde taga upp spörsmålet om åtgärder för att trygga en kontinuerlig forskning inom psykologi, pedagogik och sociologi med inriktning på ungdomsproblemen. Tyvärr föreligger ej ännu detta slutbetänkande, men utskottet anser sig ha anledning förvänta att det skall komma att publiceras under innevarande år. Det synes lämpligt att forskningsfrågorna får bedömas mot bakgrunden av det material som därvid framlägges. Med hänsyn härtill får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 669 och II: 832 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1967

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller*, Sörlin, Hellebladh, Axel Kristiansson, Hedlund, fru Hultell, herr Nyman, fru Elvy Olsson*, herr Helge Karlsson, fru Diesen*, fru Hamrin-Thorell och herr Torsten Hansson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv*, Dickson, Lundmark, Wikner, Larsson i Borrby, Nilsson i Bästekille, Andersson i Örebro*, Johansson i Växjö, Hugosson och fru Fränkel.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Axel Kristiansson*, fru *Elvy Olsson*, herrar *Larsson* i Borrby och *Johansson* i Växjö, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

I förevarande motioner hemställas om åtgärder för en grundläggande och kontinuerlig forskning om ungdomens situation i dagens samhälle. Utskottet delar motionärernas uppfattning att en forskning av angivet slag är angelägen. De snabba förändringarna i det moderna samhället är en av de grundläggande orsakerna till att ungdomen i dag befinner sig i en situation som i väsentliga avseenden skiljer sig från den som den nuvarande föräldragenerationen konfronterades med. Motionärerna illustrerar detta förhållande med enligt utskottets uppfattning klagörande exempel.

Det måste anses vara samhällets uppgift att medverka till en lösning av de anpassningsproblem som den nya situationen ger upphov till. Målsättningen måste vara en positiv ungdomspolitik som icke begränsas till att motverka asocialitet utan ges formen av friskvård. De kunskaper som föreligger om här ifrågavarande spörsmål är emellertid icke tillräckliga och de resurser som nu anslås för det här aktuella området får måhända inte alltid den effektiva användning som skulle ha varit fallet, om kunskaperna hade varit större.

För skapandet av ett bärande underlag för en ändamålsenlig utformning av samhällets samlade insatser för ungdomen synes den forskning som begäres i förevarande motioner vara av stor betydelse. De insatser som f. n. göres på detta område berör blott delar av den problematik som aktualiseras i sammanhanget. Utskottet finner sålunda att riksdagen bör bifalla det av motionärerna anförda kravet.

Utskottet får således hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 669 och II: 832 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om åtgärder för en grundläggande och kontinuerlig forskning om ungdomens situation i dagens samhälle i det syfte som angivits i motionerna.